

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Het talenwonder

*“en begonnen
te spreken met
andere talen,
zoals de Geest
hun gaf uit te
spreken”*

Handelingen 2:4b

*Taalgrenzen
vallen weg. Er
is een horen.
Een duidelijk
horen. Een
duidelijk
verstaan.*

Op de Pinksterdag gebeuren er wonderlijke dingen. Bovennatuurlijke dingen. Goddelijke dingen. Dingen waarin uitgebeeld wordt de werken van de Heilige Geest. De Heilige Geest Zelf laat ook een wonderlijke daad zien. Er gebeurt een talenwonder. Dit wonder heeft de Heilige Geest in de scheppingstijd ook gedaan. In het uur waarin God de mens schiep. De Heilige Geest geeft Adam te spreken. Te spreken tot eer van Zijn Schepper. De Heilige Geest leidt tot het spreken met God. De Heilige Geest heeft hem woorden geleerd, zinnen geleerd, uitdrukkingen geleerd. Geleerd gedachten uit te drukken, uit te beelden. De Heilige Geest leerde alle dieren te benoemen met namen naar hun aard. Welk een schepsel stond er niet op aarde. Terecht genoemd het pronkje van Gods schepping. Het pronkstuk van God. In alles verheerlijkte de mens Zijn Schepper. Door de zonde heeft hij dit verlerd. Het spreken tot eer en verheerlijking van God veranderde in het tegendeel. Daarbij kwam het taalverschil. De Babylonische spraakverwarring. Een verwarring blijvend op aarde. Letterlijk en figuurlijk. Met al de gevolgen van dien. De zonde van het paradijs werkt door, maar ook de zonde van Babel. Maar nu op Pinksteren het wonder van de Geest. Dat de Geest er is, is op zich een groot wonder. Een wonder verzondigd. Voor altijd verzondigd. De aarde kan nimmer de hemel openen. De aarde, de mensheid heeft alleen maar recht op Gods toorn en eeuwig oordeel. Wie door Gods Geest ge-

leid wordt, beaamt dit van harte. De hemel zou voor altijd gesloten moeten blijven. Nu gaat de hemel open in de komst van Gods Zoon. Gods Zoon komt op aarde om te lijden en te sterven. Hij werkt hier op aarde tot voldoening, tot verzoening, tot verwerving. Tot verwerving van de Heilige Geest. Door het offer, het eigen offer van de Zoon, is de Zoon de Geest deelachtig geworden en heeft Hij het Goddelijk recht om die Geest te geven. Vanuit de hemel wordt nu tien dagen na Zijn hemelvaart de Geest uitgestort. Petrus zegt het in zijn preek: “Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de belofte van de Heilige Geest ontvangen hebbende van de Vader, heeft dit uitgestort dat gij nu ziet en hoort”. Door de komst nu van de Geest vindt ondermeer het talenwonder plaats. De taalbarrière wordt doorbroken. In de eigen landstaal wordt het Woord gehoord. Wonderlijk. Goddelijk. Wat niemand kan. Wat niemand vermag, doet de Geest. Doet de Geest in één ogenblik. Taalgrenzen vallen weg. Er is een horen. Een duidelijk horen. Een duidelijk verstaan. Er staat in vers 11: “wij horen hen in onze talen de grote werken Gods spreken”. Dit geschiedde nu door de Geest. Dit is nu ook het grootste en rijkste. Immers, niet het feit dat zij in vreemde talen spraken was het grootste wonder - hoe groot het ook was - maar wat zij spraken in vreemde talen was het wonderlijkste. En het hoe en wat zij spraken, moest dienen tot eer van God en tot heil van de mens. Galileese mannen, zelf vervuld

met de Heilige Geest, kregen van de Geest een tong als een pen die vaardig schrijft. Het waren geen brievenbestellers, geen notarissen die afstandelijk wat voorlezen, maar ambassadeurs des hemels. Begenadigde zondaren. Mensen die het van de genade van de Geest moesten hebben en alleen daardoor konden leven. Zij mogen nu spreken. Zij kunnen nu spreken. Zij willen nu spreken. Zij moeten nu spreken. En wat gaf hun de Geest te spreken? Het Woord des Geestes. Dat is het Woord van de Vader, van de Zoon, van de Heilige Geest. Het Woord van de Drie-enige God. Dat Woord alleen deed de Geest spreken. Aan dat Woord heeft Hij Zich gebonden. Weet Hij Zich verbonden. In dat Woord werkt Hij en met dat Woord werkt Hij. Dat Woord is in Zijn hand als een pijl, die harten treft. Dat Woord is in Zijn hand als een hamer, die alles vermorzelt. Dat Woord gebruikt Hij als het vuur, dat verbrandt, dat vernietigt. Door dat Woord ontdekt Hij. Door dat Woord slaat Hij wonden, diepe wonden, pijnlijke, smartelijke wonden, maar door datzelfde Woord heelt Hij ook wonden. Hij maakt door dat Woord mensen tot zondaren voor God. Hij maakt door datzelfde woord ook zondaren tot begenadigden in Christus. Hij troost en leidt door dat Woord. En wie het kent zegt: “wat hier staat in de Bijbel, geschreven in mijn taal, in mijn landstaal, is mij niet onbekend”. Wie het kent mag zeggen onder de prediking: “en daar ben ik geen vreemdeling van”. Daar heb ik een oor en een hart voor. Daar leef ik bij. Daar

kan ik niet buiten, namelijk het spreken van de Geest Gods in en door het Woord en de verkondiging van het Woord.

Zo begon het op Pinksteren, in eigen taal het Woord en de verkondiging ervan. Zo werd het en wordt het werkelijkheid onder al de volken. Geen taal, geen volk wordt uitgesloten. Het Woord in alle talen. Die profetie ligt in het

spreken in andere talen. En wat doet nu het vertaalde Woord, wat doet nu de verkondiging in de landstaal? Gezegend, geheiligd door de Pinkstergeest gaan mensen de taal van de Schrift kennen en spreken. Daardoor ontstaat de nieuwe eenheid op aarde. De eenheid van de Geest, door de Geest. Gelijk de apostel Paulus het zegt: "Één Heere, één geloof, één doop,

één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in allen." Uit alle taal, natie, tong en geslacht zal men staan voor de troon van God en het Lam, Hem aanbiddend. Lof zij de Heere door het talenwonder. Geloofd zij de Heere voor het Woord in zijn moedertaal. Gezegend in mijn leven. Tot heil en zegen van mijn leven.

M.C. Tanis

Ambtelijke praktijk

Waarheidsbeleving, 2 Johannes : 2 en 3

Wat is waarheid? Dat was de reactie van Pilatus op het getuigend spreken van Jezus. Openlijk zei Jezus: hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld

gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou (Joh. 18:37). Achter het indringende woord van Jezus werd een groot vraagteken gezet. Zo gebeurt het

nog, want de geest van de satan is nog werkzaam. Niet alleen in de wereld, maar ook in de kerk. De vraag wordt gesteld: Wat is waarheid? Wie zal dat kunnen zeggen. Christus heeft ook gezegd: Ik ben de waarheid. Zo gaat men aan Jezus voorbij met eigen gedachten omtrent Jezus. Komt Jezus op deze manier aan de verliezende kant te staan? Nooit! Jezus is daar ook Zelf van overtuigd. Vandaar Zijn vaststaand woord: Een ieder die uit de waarheid is, hoort Mijn stem (Joh. 18:37). Terecht staat in de kanttkening: Uit de waarheid zijn betekent dat men door het woord der waarheid wedergeboren is en zo de zaligmakende waarheid liefheeft. Het horen van Jezus' stem trekt en wat gehoord wordt, wordt aangenomen en geloofd. Het werkt verbinding aan Jezus en leidt tot het discipelschap. De discipelen van Jezus zijn daarvan een voorbeeld. Johannes kent ook volgelingen van Jezus en heeft van hen gehoord. In zijn brief wijst hij daarop.

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. M.C. Tanis over Handelingen 2:4b 'Het talenwonder'. Verder schrijft ds. Tanis over 2 Johannes: 2 en 3 onder het kopje 'Waarheidsbeleving'. Ds. P. Roos schrijft over het onderwerp 'Zekerheid'. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel levert een bijdrage getiteld 'Mensen en engelen'. Ook is opgenomen een zevende artikel over het boek van Simon Oomius 'Een kerk in 't klein'. Verder enkele persberichten. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Ds. M.A. Kempeneers

Ds. Kempeneers is onlangs toegetreden tot het bestuur van de stichting 'Bewaar het Pand.' We heten hem van harte welkom in ons midden en we hopen op een goede samenwerking. In verband met zijn bestuurslidmaatschap maken we melding van het afscheid van Elburg (zondag 10 juni) en de bevestiging en intrede in Katwijk aan Zee. D.V. 20 juni zal ds. Kempeneers bevestigd worden tot predikant van Katwijk aan Zee. Ds. K. Hoefnagel hoopt in deze dienst voor te gaan die begint om 15.00 uur. De intrededienst begint om 19.30 uur. Beide diensten worden gehouden in de Bethelkerk aan het Duinrustplein 10 te Katwijk aan Zee. Tussen de diensten door is er gelegenheid een broodmaaltijd te gebruiken. Na de intrededienst is er gelegenheid om dominee en mevrouw Kempeneers de hand te drukken. Tel.nr. fam. M.A. Kempeneers: 071-4075275.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 18 juli.

LCJ

Het LCJ heeft voor het eerst een digitaal jaarverslag gemaakt. Op geheel nieuwe wijze wordt een terugblik gegeven op de activiteiten en uitgaven van het afgelopen jaar. Ook wordt vooruitgekeken. U kunt het jaarverslag raadplegen onder: www.lcj.nl/jaarverslag.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 12 juni 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 31 mei.

AvH

Om de waarheid

Er is een band om der waarheid wil. Een levensband. Allen zijn uit God geboren. Wedergeboorte, bekering en geloof werken in het leven. Ze vormen samen een deel van het lichaam van Christus. Er is een levensband voor tijd en eeuwigheid. Trekt die band nog? We

kunnen zo gemakkelijk uitspreken: wie uit God geboren is heeft allen lief die uit Hem geboren zijn. De meervoudsvorm in het volmaakte gebed heeft veel te zeggen. Nu schrijft Johannes erbij: om der waarheid wil die in ons blijft. Onder waarheid moet verstaan worden alles wat God in Christus geopenbaard en geschonken heeft en waarin gedeeld wordt. Het blijven is ook het kenmerk van het echte, het Goddelijke. Immers wat de Heere werkt is blijvend. Johannes gaat er niet aan voorbij dat die realiteit in de praktijk moet blijken. In zijn eerste brief staat: die zegt dat hij in Hem blijft die moet ook zelf alsoo wandelen gelijk Hij gewandeld heeft. Spreken en doen dienen samen te gaan. Het is ook een gebod van de Vader (2 Joh.: 4). Met overtuiging zegt Johannes: die waarheid zal met ons zijn in der eeuwigheid. De waarheid spreekt van de wil van God in het liefdesgebed en geeft aan de leer van Christus, en die waarheid heeft door de Heilige Geest woning gemaakt in het leven en zal daarom nooit weggenomen worden. De Heere doet Zijn werk niet te niet. De grond voor die verzekering ligt voor Johannes in Jezus' getuigenis: dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. (Joh. 6:40).

Zegengroet

Johannes' inleidend woord op de brief wordt afgesloten met een zegengroet. Niet een wens die spreekt en hoopt, maar die zeker is. De wens heeft grond. Grond die de Heere gegeven heeft in Zijn openbaring, in Zijn bekendmaking. Het zal gekend worden wat Johannes uitsprekt. Zo zijn er Schriftverklaarders die naar de grondtekst aangeven: wat Johannes schrijft zal gebeuren, tevens met insluiting van zichzelf. Genade, barmhartigheid en vrede zal met ons zijn. We kunnen daaraan niet voorbijgaan. Uit de grond die rijk bekend gemaakt is, vloeit de verzekering. Johannes wijst op rijke deugden van God de Vader en God de Zoon. Deugden die

Johannes niet onbekend zijn. We horen die deugden ook elke zondag openlijk noemen. Het votum is geen formele traditionele zaak. Het is genomen uit het Woord van de Heere. Het bevat veel voor dienaar en gemeente. Genade, barmhartigheid en vrede. Genade spreekt van onverdiende gunst die de Heere betoont en laat werken in zondaren. Genade voor het leven en tot in eeuwigheid. Barmhartigheid waarin uitstraalt de hartelijke liefde en bewogenheid van de Heere. De ondervinding daarvan wordt gekend in ellende, nood en hulp. De Samaritaan is daarvan een beeld. Vrede spreekt van verzoening, vergeving, gemeenschap, geloofsrust en toevorcht. Opvallend is dat Johannes bij het noemen van de heilsweldaden de namen noemt, stil makende, roemende namen. God de Vader en God de Zoon. Eerst wordt door Johannes beleden God de Vader. De namen God en Vader, al behoren ze tot elkaar, zijn onderscheiden. Laten we de betekenis op ons inwerken en een plaats geven in het leven. Voor ambtsdragers is dat bijzonder noodzakelijk en vruchtbaar. De naam God spreekt van 's Heeren heerlijkheid, macht en majesteit en van Zijn voorzienig beleid. God de Vader wijst er ons op dat in de Vadersnaam verklaard ligt dat God de Vader de bron is van alle heil. De Schenker van alles. Gaat het over oprecht gelovigen, dan is God hun God en hun Vader in Jezus Christus. Als Jezus Christus de Heere leeft Hij voor de gelovigen. Ze spreken tot Hem, ze zoeken Hem, ze verwachten en belijden Hem. Welk een Personen zijn God de Vader en God de Zoon voor hen. Sprekt het bij ons ook zo in het leven, ambtsdragers? Dan staat ons werk daar niet los van. Ook de onderlinge verhoudingen niet.

Sprekende feiten

Soms vinden er sprekende dingen plaats. Paulus stuurde Johannes Markus om een bepaalde reden naar huis (Hand. 15:38). Op de zendingsreis kon Paulus hem niet gebruiken. Jaren later, zittende in de gevangenis te Rome, schreef Paulus aan Timotheüs: neem

Markus mede en breng hem met u, want hij is mij zeer nut tot de dienst (2 Tim. 4:11b). Zo kan ook treffen de ontmoeting van Alexander Peden en James Renwick. Op een bepaald moment greep Peden aan, dat hij lastertaal omtrent Renwick geloofd had. Hij wilde Renwick niet zien. Zijn geweten ging spreken en hij gevoelde zich schuldig. Liggend in een hol als schuilplaats voor de vijand, liet hij Renwick vragen om te komen. Ontroerend was de ontmoeting. Genade en Godsvreze triomfeerden. Peden vroeg vergeving aan Renwick. De eenheid in genade staat en roeping tot het ambt werd gekend. Peden vroeg: wil je voor mij bidden? Ik ben oud en zal spoedig de wereld verlaten. De jonge Renwick, 23 jaar, beval zijn oude broeder aan de handen van Zijn hemelse Vader. Na het amen door Renwick greep Peden zijn hand en kustte hem. Verzekerd zei hij: je bent een getrouwe gezant van je Meester. Ga voort. Alleen in afhankelijkheid van de Heere en je zult de kroon ontvangen. Daarna bad Peden dat de Heere de jonge Renwick in alles mocht ondersteunen en vertroosten. Welk een ontmoeting was dit. Op aarde voor het laatst, maar niet voor altoos. Peden stierf toen hij 60 jaar was, ten spijt van satans volgelingen. Peden stierf vlak voor het moment van gevangenneming. Peden had een profetische geest en had dit ook voorgezegd en Renwick ging heen op het schavot. Zes en twintig jaar oud. Gods Woord en de kerkgeschiedenis geven veel, bijzonder voor predikanten, ter overdenking en betrachting. We zijn toch niet gelijk aan de farizeeërs die graven wit maakten en meer niet. Zijn voor het oude behoort ook in te houden het beleven van het oude. Waren het in de vorige eeuw de oudvaders, nu zijn het de puriteinen. Dat er eenheid zij met hun leven en zelfgetuigenissen en een weten waarom en waartoe zij spraken in hun prediking. Laten we niets uit het verband rukken en zomaar wat plukken uit hun geschriften. Verkapt arminianisme is de kerken niet vreemd.

M.C. Tanis

Zekerheid

Het zogeheten Postmodernisme heeft velen in zijn greep. De tijd van de "grote verhalen" is voorgoed voorbij, zo zegt men. De Bijbel heeft als geen ander boek grote en indrukwekkende weergaven van de grote werken Gods. U begrijpt dan dat het Woord Gods voor de mens van nu geheel uit de gratie is. Ds. J. van Amstel gaf in dit verband een kernachtige weergave in "De Saamwerker" van de geest van deze tijd.

"De twijfel te boven?
Nog niet zo lang geleden is een geruchtmakend boek verschenen onder de titel: Het algemeen betwijfeld christelijk geloof. Waarop gereageerd werd met een boek dat de titel meekreeg: De twijfel te boven. Het eerstgenoemde boek heeft vele herdrukken beleefd, het laatstgenoemde heeft daarin niet gedeeld. De vraag kan meteen gesteld worden; wat zit daar achter? Het is toch niet zo dat een schrijver die een vlotte babbel heeft meer te zeggen heeft dan iemand die volstrekt buigt voor wat God ons in Zijn Woord zegt. Zit het, zoals vaak gebeurt, op de presentatie vast of op de algemene bekendheid van de schrijver? Of voelen velen zich in een tijd van twijfel helemaal thuis bij iemand die overal een vraagteken achter zet en meent dat elke uitspraak over Boven van beneden komt? Om ons heen is het duidelijk dat menig een zich afvraagt: wat is geloof?

We worden geconfronteerd met zoveel geloven en een menigte gelovigen, door sommigen anders gelovigen genoemd in plaats van ongelovigen, want dit laatste kan vandaag echt niet meer, zegt men. Ieder gelooft wel wat. Elk mens heeft z'n eigen geloof en wie zal zeggen wie het bij het juiste eind heeft? In deze gedachtegang kun je moeilijk spreken over de uniciteit van het christelijk geloof. Dat kon vroeger nog wel, zegt men. Maar wij leven in deze tijd van wat men noemt tolerantie of zelfs van het naast elkaar bestaan van diverse geloven en daarmee het ruimte bieden aan allerlei gelovigen, die ieder voor zich mogen geloven

wat zij willen. Daar moet je niet moeilijk over doen, want dan krijg je problemen en in het slechtste geval ligt het gevaar op de loer van godsdienstoorlogen, zoals er in het verleden al te veel zijn geweest. De gevolgen ervan zijn wereldwijd merkbaar.

Niemand kan zeker weten of hij het rechte en echte geloof heeft. Daarmee hoeft je je ook niet druk te maken over zekerheid van het geloof. Want alles is even onzeker. In een tijd van twijfel ontbreekt niet alleen de zekerheid van het geloof. Men vindt het ook niet meer belangrijk.

Het is zelfs verdacht wanneer je aan komt zetten met: ik weet het zeker. Je vormt dan een probleem in de samenleving. Want je wordt al snel aangezien voor een intolerant mens, die zijn mening oplegt aan een ander. Men verslijt je dan voor een arrogant, eigenwijs en hoogmoedig mens. Je vertoont dan meer het beeld van de fari-zeeër, waar men niets van moet hebben. Je mag in deze tijd niet uitgaan van je eigen gelijk, want daarmee veroordeel je een ander, die het even goed meent als jij. Als we nu met elkaar afspreken dat ieder zijn mening (want meer is het niet) voor zichzelf houdt, dat christenen hoogstens in hun kerken hun geloof verwoorden, dat moslims in hun moskeeën hun gedachten uiten en dat joden in hun synagogen hun overtuiging uitspreken, dan hebben we geen problemen op straat. Dan houden we elkaar op een afstand in het openbare leven en genieten we van een samenleving waar het humanisme de toon aangeeft, want voor dát geloof moet iedereen

toch buigen, wil het wel zijn en wel gaan. Uiteindelijk kan zo een meerderheid een minderheid uit de samenleving bannen en hebben we een oplossing gevonden voor allerlei problemen die ontstaan uit zendingssijver. Er is op deze manier ruimte voor elke godsdienst, zelfs voor het satanisme en het occultisme. Het ideaal van het samen onder één paraplu verkeren van welk geloof dan ook, onder de bekende spreuk: Er is hoop!

Als je maar gelooft, wat het dan ook inhoudt. Want zonder geloof vaart niemand wel, zo wordt het aangegeven".

Br. Van Amstel zal zeker in een volgend artikel nader ingaan op deze zaken. Het leefklimaat zoals hij dat indringend schetst, houdt ons allen bezig. Hoe kunnen we onze jongeren en ouderen bewaren bij het geloof in God en de kracht van het Woord? Ik las in Trouw een bespreking van een boek, met als titel: De vergissing van Jezus; het uitblijven van Zijn koninkrijk; geschreven door Piet Leupen. Hij heeft het gemunt op teksten zoals Mattheus 24: 34, waar staat: "Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan totdat al deze dingen zullen geschied zijn". Omdat Jezus gewoon mens was, kon Hij Zich toch vergissen? We voelen met elkaar onmiddellijk aan dat deze redenering de waarheid over Jezus fundamenteel aantast. Veel reacties in Trouw geven uiting aan de gedachte dat de schrijver te vrijpostig en te makkelijk over de Persoon van Christus spreekt. Maar dit boek met deze titel past precies in deze tijd. Het heilige en het Goddelijke, het is geheel verdwenen. Dat noemt men de grote verhalen uit het verleden. In de omgeving van Trouw past dat heel goed en men is al heel veel jaren gewend aan deze naïeve denkschema's. Toch zijn er gelukkig ook daar mensen die ervan opkijken en

Het is zelfs verdacht wanneer je aan komt zetten met: ik weet het zeker. Je vormt dan een probleem in de samenleving.

beseffen dat hier van echt geloven niets meer heel blijft.

Ik noem de verschijning van dit boek met deze titel om aan te geven dat de dingen aangaande God verlaagd worden tot het niveau van het menselijke. De Bijbel wordt een menselijk boek en Christus wordt alleen nog gezien als een feilbaar mens, die zich gemakkelijk kon vergissen. Op zichzelf zijn dat geen nieuwe geluiden, maar het is wel nieuw dat dit gezegd wordt door mensen die gereformeerd heten. Daar wordt het openlijk en onomwonden gezegd, maar de kring van christenen die zo denken zonder het te zeggen en uit te spreken, is vele malen groter. Als de Heere Jezus Zich kon vergissen, is er feitelijk geen woord meer uit Zijn mond, dat nog enig houvast biedt. Hemel en hel kunnen zo maar berusten op een vergissing. Paulus kan zich natuurlijk ook vergist hebben toen hij zei dat het heil in Christus de hoogste zekerheid verschaft. Als we dicht bij huis blijven, moeten we constateren dat jong en oud worstelen met de vragen die onze tijd voorlegt. Het is met de tijdgeest namelijk zo dat er geen ontkomen aan is. Het zit in de

lucht en we krijgen er allen mee te maken. Zelfs Gods levende volk kan godslasterlijk aangevallen worden met allerlei inwerpselen van de dwaas die zegt dat er geen God is. En wie geeft dan op al die vragen een helder antwoord? Wie niet worstelt met deze vragen, zal zich uiteindelijk uitleveren aan de grote onzekerheid en de allesoverstemmende twijfel. Hij zal tenslotte terecht komen bij de waarheid dat er geen waarheid is. Dat is de doodssteek voor het leven, voor het geluk, voor de mens, voor het geloof. En daar wil de duivel ons brengen. Tot de leugen van de wanhoop. Om eenmaal te ontdekken dat het verwerpen van de waarheid aangaande God en Zijn Woord dé grote fatale vergissing is.

Hoe kunnen we tot een vaste overtuiging komen aangaande de waarheid van Gods Woord? Waar vindt je de bewijzen voor het geloof in God? Laat de Heere ZichZelf bewijzen! Hij doet dat op de meest overtuigende manier. Dat raakt dan niet alleen ons verstand, maar het gaat om een diepere overreding, namelijk die van ons hart. Jeremia heeft eens

gezegd: Gij hebt mij overreed en ik ben overreed geworden. Dat is de beste overtuiging. Zo is Job tot zekerheid gekomen, zo kreeg Elia weer vaste grond onder de voeten, zo heeft Petrus weer mogen leren dat Jezus Christus de Weg, de Waarheid en het Leven is en blijft. Hij vergist Zich niet. Wij vergissen ons telkens weer. Hoe gelukkig als we de vaste grond ondanks alles gevonden hebben. Dan kunnen we spreken met al Gods kinderen over de onwrikbare vastigheden, Die God Zelf gelegd heeft. Kennen wij persoonlijk deze zekerheden? Bunyan vertelt ons dat christen in het moeras Vertwijfeling terecht kwam. Men was al zestienhonderd jaar bezig om het moeras te dempen. Twintigduizend karrevrachten, ja miljoenen exemplaren "gezonde raad" brachten geen uitkomst. Christen dreigde alle grond te verliezen. Gelukkig vertelde Evangelist hem dat hij op de stenen had moeten lopen. Zet daar uw voet. Op de stenen van de beloften. Dit doende zult ge nimmermeer struikelen. Het zijn oude lessen, die vroeger en nu uitkomst bieden.

P. Roos

Als we dicht bij huis blijven, moeten we constateren dat jong en oud worstelen met de vragen die onze tijd voorlegt.

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (69)

"Verleen ons ook Uw genade dat wij, getroost ons kruis op ons nemende, onszelf verloochenen, onze Heiland belijden en in alle droefenis met opgeheven hoofd onze Heere Jezus Christus uit de hemel verwachten, waar Hij onze sterfelijke lichamen aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk maken en ons tot Zich nemen zal in eeuwigheid."

Wij luisteren naar het gebed in het avondmaalsformulier, het gebed voorafgaande aan de bediening van het sacrament. Tot dat gebed wordt opgeroepen om *"onszelf voor God te verootmoedigen en Hem met waarachtig geloof om Zijn genade aan (te) roepen."* Aan het slot van het gebed komt het christelijke leven

ter sprake. Dat leven blijkt een leven onder het kruis te zijn. Het christen-zijn bestaat in de navolging van de Meester, namelijk in het kruis op zich te nemen, zichzelf te verloochenen en de Heiland te belijden. Maar niet minder in het leven der hoop, de verwachting van Hem die naar Zijn Godheid én naar Zijn mensheid nu in de hemel is, en die aan Zijn kerk het onderpand van Zijn Geest heeft gegeven. Aan het christen-zijn is de strijd tegen de drievoudige vijand verbonden, maar ook het uitzicht op de overwinning. In Christus zijn Gods kinderen immers meer dan overwinnaars.

Christenleven

Gods kerk bidt in dit avondmaalsgebed of ze de genade mag ontvangen dat ze de weg van kruis en zelfverloochening, van belijdenis en verwachting met opgericht hoofd mag gaan. Het is een weg van afbraak en achteruitgang, althans dat lijkt het te zijn. Maar de Heere leidt Zijn heiligen wonderbaar. Altoos anders dan zij het gedacht en gewenst hebben. Ondertussen gaat het wel aan op het door Hem gestelde doel en op de eer van Zijn Naam.

In één van zijn Schriftverklaringen (IV, pag. 100) geeft dr. H.F. Kohlbrugge een beeldende schets van dat kruisdragende christenleven.

Maar de Heere leidt Zijn heiligen wonderbaar.

Een christen
is immers
geen heer en
meester van
zichzelf, maar
hij behoort toe
aan God.

"Het gaat Gods waarachtige kinderen evenals de touwslagers. Die maken in de lijnbanen de sterkste en bechtste touwen en kabels, waaraan de grootste schepen te midden van stormen en orkanen rustig voor anker liggen, al achteruitgaande, niet vooruitgaande. Deze weg schijnt wel een weg van afbraak, van achteruitgang, ja vaak van ondergang te zijn, maar nochtans is het goed en geen slecht werk dat zo tot stand komt. De gang is slecht, het werk is recht, zegt een oude dichter. Maar weet ge nu, waarom het werk van 's Heeren volk nochtans goed is? Omdat het niet hun, maar alleen Gods werk is. Het is de waarachtige zegen Gods dat Hij ons aller vlees te niet maakt, zodat wij met al onze gewaande voortreffelijkheid niets meer in te brengen noch te beduiden hebben, want zo komt het aan de dag dat Gods werk, Gods Woord, Gods zegen alles werkt in en bij de Zijnen."

De Heere maakt de Zijnen ook gewillig om de weg te gaan die Hij wil dat ze gaan zullen. Onlangs kwam ik daarvan een voorbeeld tegen in een boek waarin ik dat niet verwacht had. Gerard Koolschijn beschrijft in zijn recent verschenen boek *'Geen sterveling weet'* op een kritische manier het leven van zijn ouders. Deze wisten zich zeer verbonden aan de weg en het werk van ds. J.P. Paauwe. In haar dagboek had moeder Koolschijn iets overgeschreven uit de brieven van Theod. van der Groe. Ik lees: *"Wanneer ik één ding hartelijk mocht begeren van de Heere, dan is het dat Hij onze weg maar eens rondom terdege zo dicht met doornen wilde betuinen, dat wij er niet meer doorheen konden breken totdat wij ons aan Hem gewonnen gaven."* [a.w., pag. 37]. Liever dus de onderste weg gaan als ze mij bij Christus brengt, dan een weg van voorspoed en zonneschijn buiten Hem. Dat is het verlangen van een christen. Niet alleen in het stuk van de rechtvaardigmaking, maar niet minder in de weg van de heiligmaking, het leven der bekering. Welnu, de samensteller van het avondmaalsformulier legt het de gemeente van Christus in de mond. *"Verleen ons ook Uw genade..."* Gebeden wordt om de genade van God in het concrete

dagelijkse leven. Om als een ware christen te leven *"en in alle droefenis met opgeheven hoofd"* Christus, mijn Verlosser, te verwachten.

Vier aspecten van het christenleven komen achtereenvolgens aan de orde: de roeping van het kruisdragen, het zichzelf verloochenen, het belijden van Christus en de verwachting van Hem die komen zal.

Kruisdragen en zelfverloochening

De Heere Jezus heeft het Zijn discipel Simon Petrus moeten voorhouden dat tot het volgen van Christus het kruisdragen behoort. Petrus had weerstand en ergernis getoond toen de Heere Jezus Zijn aanstaande lijden aankondigde in de discipelkring. *"Heere, dat zal U geenszins geschieden!"* Een scherp weerwoord van de Meester volgde. *"Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij. Want zo wie Zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen. Maar zo wie zijn leven verliezen zal om Mijnentwil, die zal het vinden!"* [Matth. 16].

Calvin typeert in zijn Institutie het *"kruisdragen als deel van de zelfverloochening"* [III, 8, 1]. Die zelfverloochening is volgens Calvin de kern van het christelijke leven. Een christen is immers geen heer en meester van zichzelf, maar hij behoort toe aan God. [III, 7, 1]. Calvin neemt als uitgangspunt *"het beginsel dat het de plicht van de gelovigen is hun lichamen aan God te geven als een levende, heilige en Hem welbehaaglijke offerande; daarin is de rechte manier om Hem te dienen gelegen."* Het kruisdragen is daarvan dus een aspect. *"Allen die de Heere als de Zijnen heeft aangenomen en die Hij Zijn gezelschap waardig gekeurd heeft, moeten zich instellen op een hard, moeilijk, rusteloos en van zeer verschillende soorten rampspoed vervuld leven. Het is de wil van de hemelse Vader hen op deze wijze te oefenen, om zo bij de Zijnen terdege te beproeven hoe het er bij hen voorstaat."*

In het doopformulier wordt over deze zelfde dingen gesproken. Daar word in het gebed vóór de doop gevraagd dat dat kind *"moge*

opstaan in een nieuw leven, opdat het zijn kruis, Hem dagelijkse navolgende, vrolijk dragen moge..." Ook daar eenzelfde gedachtegang behorend bij het aanhangen van Christus, met het bemoedigende uitzicht om ooit getroost dit leven te verlaten om alsdan *"zonder verschrikken voor de rechterstoel van Christus"* te verschijnen. Toch zijn de bewoordingen in het avondmaalsformulier nog dringender en teerder. Het doopformulier spreekt over het dragen van het kruis, weliswaar vrolijk en zonder tegenspreken. Leg daarnaast eens de woorden van ons avondmaalsformulier: *"Verleen ons ook uw genade, dat wij, getroost ons kruis op ons nemende, onszelf verloochenen..."* Méér dan een subtiel verschil is het tussen deze twee formulieren. In het doopformulier klinkt alleen de vraag om het kruis vrolijk te mogen dragen. Hier gaat het gebed hoger, namelijk dat de Heere Zijn genade zal geven om het kruis ook op ons te nemen... Hier niet dus dat de Heere het kruis óplegt, maar hier is het dat de christen het gewillig opneemt. Dat is even een keuze! Het kruis komt op mij af. Ik probeer het niet te ontwijken. Maar ik neem het gewillig op me. Ook al komen vlees en bloed daartegen op. Hoe bijzonder dat de gemeente van Christus hier zelf vraagt om de kracht van Gods genade ten einde het kruis op zich te nemen en zichzelf te verloochenen. Ze doet dat met het verlangen naar de gemeenschap met de Heere aan de tafel des Heeren. Wel, wie aldaar onder de schaduw van Gods vleugels verkeert, die kan een stootje hebben. De Heere richt de tafel toe tegenover de tegenpartijders, zo belijdt David in Psalm 23. Die vijanden mogen toezien hoe de Heere de Zijnen beweldadigt. Ze hebben slechts het nakijken...

Belijden en verwachten

Maar er is méér. Gods kerk bidt ook om de genade dat ze haar Heiland zal belijden en Hem zal verwachten die ooit komen zal om Zijn kerk tot Zich te nemen in heerlijkheid. Dit formulier is tot stand gekomen in de tijd van hef-

tige vervolgingen ter wille van het geloof. In de lage landen rookten de brandstapels. De christenen moesten ervaren dat de weg naar de hemel een kruisweg is. En wat bidt deze gemeente onder het kruis nu? Dat ze getrouw geacht zal zijn om de Naam van Christus te belijden. En belijden betekent hier niet alleen: erkennen in de veilige binnenkamer, maar eerder: dat te doen ten overstaan van hen die mijn leven belagen. Dan heeft 'belijden' waarde en inhoud.

De Heere Jezus heeft er een belofte aan verbonden. *"Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijn Vader die in de hemelen is. Maar zo iemand Mij verloochend zal hebben voor de mensen, die zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, die in de hemelen is"* [Matth. 10: 43v.].

Samenhangend met het belijden is er het verwachten. Gods kerk op

aarde is een kerk in verwachting. De kerk van het nieuwe verbond leeft in een interimperiode. D-day ligt achter haar. De dag van de beslissing. De beslissende slag is geleverd op Golgotha. Christus heeft het kruis verlaten. Het graf is leeg. Hij is ten hemel gevaren, waar Hij zit aan de rechterhand van de Vader. Nog even – en dan zal Hij komen om te oordelen levenden en doden. Dan zal Hij, zo belijdt Gods kerk, *onze sterfelijke lichamen aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk maken en ons tot Zich nemen in eeuwigheid.* V-day, de dag van de overwinning is aanstaande! De kerk van Christus bidt haar Heere of Hij dit geloof en deze hoop wil verlevendigen aan Zijn tafel. Heeft Christus het niet geboden aan Zijn kerk: *"Doet dit, totdat Ik kom!"* Daarmee gaf Hij haar niet alleen de opdracht om deze inzetting te houden tót de dag waarop Hij zal wederkomen. Maar

Hij bedoelde evenzeer te zeggen dat ze dit moet en mag doen met het óóg op die grote dag. *"Want die dag",* zo schrijft Calvijn in zijn Institutie [III, 9, 6], *"zal hun voor ogen staan, waarop de Heere Zijn gelovigen in de rust van Zijn Koninkrijk zal opnemen, van hun ogen alle tranen zal afwissen, hen zal bekleden met het kleed der heerlijkheid en der vreugde, hen zal weiden met de onuitsprekelijke lieflijkheid Zijner genietingen, hen zal opvoeren tot de gemeenschap met Zijn hoogheid en eindelijk hen het deelgenootschap aan Zijn gelukzaligheid zal waardig keuren. (...) Om met één woord te besluiten: dán eerst triomfeert in de harten der gelovigen het kruis van Christus over de duivel, het vlees, de zonde en de goddelozen, wanneer hun ogen gericht worden op de kracht der opstanding."*

J.M.J. Kieviet

Nog even – en dan zal Hij komen om te oordelen levenden en doden.

Vragenrubriek

Mensen en engelen

Er liggen twee vragen voor mij die ik nu kan beantwoorden. De eerste vraag gaat over Gen. 1: 26, waar we lezen: "Laat Ons mensen maken". En in vers 27 lezen we dan: "Man en vrouw schiep Hij ze" Dit wonder heeft dan plaats gevonden op de zesde, de laatste scheppingsdag. Maar nu staat er in Gen. 2:18 ev dat alleen Adam er is en dat hij Eva in een wonderlijke weg later krijgt. Zijn die twee gegevens met elkaar te verenigen? Inderdaad spreken deze twee gedeelten elkaar niet tegen. Adam is eerst gemaakt, daarna Eva. Zo zegt ook Paulus het in 1 Tim.2:13. Maar dat gebeurde op dezelfde dag, zegt Gen. 1. Als Adam als de kroon der schepping met alle wijsheid die hij had ontvangen, de dieren een naam heeft gegeven, gebruikt de Heere dat om Adam de ogen te openen voor het feit dat hij nog alleen is. Er komt een verlangen in Adams hart naar een medemens. En zie nu eens hoe

heerlijk God dat verlangen vervult! Als een waar Godsgeschenk mag hij even later een medemens ontvangen. Gelijk aan hem en toch anders, lichamelijk en innerlijk. Er zijn overeenkomsten en er zijn verschillen. De Schrift verhaalt het ons op deze wijze om te benadrukken dat de vrouw voor Adam een geschenk van de Heere is! Zoals alles trouwens. Zo heeft Adam het ongetwijfeld ervaren. Hij ontving een medemens, die hij in zijn armen kon sluiten en beminnen. Met wie hij zowel lichamelijk als geestelijk gemeenschap kon en mocht beoefenen. Een gemeenschap die God wilde zegenen met nakomelingen. Na de zondeval vielen de schaduw, lang en donker. De nakomelingen zouden niet alle kinderen Gods zijn. Maar toch zal er door Gods genade en Zijn herschepende hand straks een schare zijn, die niemand tellen kan. Dan geen man en vrouw meer, zie Matth.

22:30. Voortplanting is dan niet meer nodig. Het huis is vol. Alle kinderen zijn 'binnen'. Maar de geestelijke gemeenschap met God en met elkander blijft! Die wederbarende, herschepende daad van Boven hebben we nu allen zo nodig. En weet u in welke weg de Heere het geschenk van dat nieuwe leven nu schenkt? In dezelfde weg als waarin Adam zijn vrouw ontving! We worden ontdekt aan het gemis. Er komt een verlangen, een gebed om vervulling van dat gemis in het hart. We leren de Heere vragen om Zijn genade. Zal Hij dan niet willen horen?

Een tweede vraag die ik wil beantwoorden is ook naar aanleiding van de schepping en het lichamelijke. De vraag van een lezer luidt: "Hebben engelen lichamen? Hoe is dit met gevallen engelen, de duivel en demonen?". Gods Woord leert ons dat enge-

De Schrift verhaalt het ons op deze wijze om te benadrukken dat de vrouw voor Adam een geschenk van de Heere is!

*Engelen zijn
dus geesten.
Als ze naar
de aarde
gezonden
werden of een
bepaalde taak
te verrichten
hadden
konden ze
zichtbaar
en op twee
manieren
verschijnen.*

len geesten zijn. Lees maar Hebr. 1:14. Daar worden ze gediensstige geesten genoemd. Na hun val zijn de duivelen wel geesten gebleven, maar niet gediensstig meer! Integendeel. In plaats van hun Maker te dienen staan zij nu in ongehoorzaamheid en haat tegen Hem op. Een engel, hetzij hij nog in zijn gediensstige staat gebleven is, hetzij dat hij een duivel geworden is, heeft dus geen lichaam. Daarmee dus ook geen geslacht. Dat geldt met eerbied gesproken ook van God. Gods Woord spreekt wel van Hij en Hem en Zijn, maar dat wil nog niet zeggen dat hij van het mannelijke geslacht is, zoals een mens van het mannelijke geslacht kan zijn. De eerste en tweede Persoon van het Goddelijk Wezen openbaren Zich in Gods Woord als Vader en Zoon. Daar mogen we niets aan afdoen. Zo zal een nietig en dwaas mens iets begrijpen van Wie en hoe God is. Maar nogmaals: God is een Geest. Dat was de Zoon ook voor de vlees-

wording. In de volheid des tijds is het Woord (de Zoon) vlees geworden. Maria is als maagd moeder geworden van een mannelijk kind. Bij het vlees past een geslacht. Maar dit terzijde. Engelen zijn dus geesten. Als ze naar de aarde gezonden werden of een bepaalde taak te verrichten hadden konden ze zichtbaar en op twee manieren verschijnen. Of in volle heerlijkheid, zodat een mensenkind overvallen werd door vrees, of in andere, menselijke gedaante, zoals bijvoorbeeld bij Lot in Sodom, waarbij men hen voor gewone mensen aanzag. De duivel is dus ook een geest. Hij heeft geen lichaam. We spreken van boze geesten. Hij kan incognito komen, zoals hij tot Eva kwam. Hij kan ook in mensen kruipen, denk aan de van de duivel bezeten in Jezus' dagen op aarde. Hij openbaart zich in de antichrist, die de mens der zonde en de zoon des verderfs wordt genoemd, zie 2 Thess. 2:3. Maar hij is en blijft een

geest. En al zijn trawanten ook. De Bijbel spreekt ook van geestelijke boosheden in de lucht. Wel onzichtbaar, maar ook werkelijk! Nu zijn wij mensen door onze val de duivel als het ware toegevalen. Wij moeten van de macht van de boze verlost worden. De Heere Jezus heeft Zijn discipelen geleerd dagelijks te bidden om verlost te worden van de boze! Dat wijst op de grootheid van de macht van de duivel. Maar het zegt ons ook dat God bij machte is om te verlossen! Weer hartelijk dank voor de vragen. Er zijn verschillende reacties gekomen naar aanleiding van en eerder beantwoorde vraag over: Kan de duivel onze gedachten lezen? Daar wil ik een volgende keer op ingaan. Make de Heere ons toch waarlijk wijs. Dan gaan we ook de juiste vragen stellen. Vragen, die God Zelf door Woord en Geest gaat beantwoorden!

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

Simon Oomius Een kerk in 't klein - 7

Vaste tijden bij Rome

Het is een goede zaak elke dag tijd te nemen voor de dingen van het Koninkrijk van God. Als dat niet wordt gedaan schiet het er gemakkelijk bij in. De roomse kerk kent vastgestelde uren of getijden om gebeden op te zeggen in het openbaar of persoonlijk. Oomius kiest positie tegen de strikte regels van de roomse kerk voor het gebed. Paulus en Silas hebben te middernacht gebeden, maar dit kan niet als een verbindend voorschrift worden beschouwd. We lezen op blz. 197 "Het is ook zo dat Paulus en Silas te middernacht gebeden en Gode lofzangen gezongen hebben. Maar ook wij staan zeer graag toe dat de gelovigen er zeer goed aan doen dat als ze 's nachts wakker worden, God loven, en verder

die tijd tot heilige oefeningen besteden. Dit kan en mag ook door hen gebeuren in buitengewone omstandigheden van moeite, verdrukkingen, enzovoort. Maar dat alle gelovigen dit altijd zouden moeten doen, daarvan zeggen wij dat het willekeur is, omdat dit uit die plaats op geen enkele manier kan worden bewezen." Oomius spreekt van bijgeloof omdat Rome bepaalde uren heiliger acht dan andere uren omdat die uren verbonden worden aan bepaalde gebeurtenissen in het lijden van Christus. Ook vindt Oomius het onjuist dat verplichte uren alleen voor geestelijken zouden gelden en niet voor de gewone gelovigen. Oomius keurt ook het gedachte-loos vele malen opdreunen van hetzelfde gebed af. De eerste chris-

tenen kenden al die vastgestelde tijden voor het gebed niet. Als het over de roomse regels gaat voor het gebed spreekt Oomius over ijdele uren en beuzelingen (blz. 203).

Vaste tijden bij de Reformatie

Wie de roomse vastgestelde tijden voor het gebed afkeurt loopt het gevaar helemaal geen vaste tijden te willen houden voor het gebed. Oomius haalt woorden van Calvin aan: "Aangezien wij zonder twijfel de gehele dag allerlei zaken te doen hebben en dat er geen einde is van het lopen en rennen, tenzij dat wij zelf ophouden en ons onttrekken van onze zaken, zo is het zeer goed dat wij ingestelde tijden en uren hebben om te bidden. Niet dat wij aan tijden en

*Oomius kiest
positie tegen
de strikte
regels van
de roomse
kerk voor het
gebed.*

uren gebonden zijn, maar alleen opdat wij het gebed niet geheel en al vergeten zouden, dat onder alle bekommelingen de eerste behoorde te zijn." Oomius haalt nog een uitspraak van Calvijn aan waarin hij aangeeft dat het zeer profijtelijk zou zijn als er dagelijks bijeenkomsten in de kerken zouden zijn om te bidden zoals ook heeft plaatsgevonden in de oude kerk. Omtrent het jaar 500 is op een kerkelijke vergadering bepaald dat in het openbaar morgen- en avondgebeden in de kerken zouden plaatsvinden. Het is een goede zaak dat er gezamenlijk in de gezinnen gebeden wordt. Daarnaast zijn er uiteraard de persoonlijke gebeden die aan geen tijd of plaats gebonden zijn. Er kunnen onverwacht dingen gebeuren waardoor het gebed op een andere tijd dan anders plaatsvindt. Oomius is ook nuchter. We lezen op blz. 206 "Doch voor iedereen moet ook niet even lange tijd gesteld worden. Wie minder kinderen en meer geld hebben, moeten meer tijd besteden aan de persoonlijke oefeningen dan eenvoudige ambachtslieden die met hun handen de kost moeten verdienen." Oomius wijst er ook duidelijk op dat er geen enkele verdienste ligt in het waarnemen van bepaalde tijden om te bidden.

Bijbelse fundering

We lezen dat David vaste tijden heeft gekend voor het gebed. 'Des avonds, en des morgens en des middags zal ik klagen en getier maken' (Psalm 55:18). Daniël bad driemaal per dag, ook toen het verboden was. In Handelingen 10:3 en 9 lezen we dat Petrus op het dak klom om te bidden omtrent de zesde ure. In Handelingen 10:30 staat dat Cornelius te negender ure in zijn huis God gebeden had. De leraars in de oude kerk hebben zich hierbij aangesloten. Zij waren van mening dat het bidden op vaste tijden bevorderlijk was voor de godzaligheid. Ambrosius verwijst naar de vogels. 's Morgens vroeg en aan het einde van de dag laten zij hun gezang horen ter ere van de Schepper. Zo dient de dag afgesloten te worden met het zingen van Psalmen. Ori-

genes heeft erop aangedrongen dat direct na het ontwaken het gebed tot de Heere wordt opgezonden. Augustinus was dezelfde mening toegedaan. We citeren hem: "Eer gij enig werk begint, roep eerst God aan en zeg Hem dank en als gij dat volbracht hebt, doe opnieuw zo." Chrysostomus dringt erop aan dat na de maaltijd uit de Bijbel wordt gelezen en gebeden. In het avondgebed dient er ook gevraagd te worden om bescherming tegen ijdele dromen. In de tijd van de Reformatie was het de gewoonte dat aan het einde van de maaltijden de Bijbel en het Psalmboek bij wijze van spreken als het laatste gerecht op tafel werden gebracht. Ook werd er gezongen tijdens het werk. Luther nam bijna dagelijks tijd om enkele Psalmen op te zeggen en om te bidden. Teellinck kwam in een gezin in Engeland. In dat gezin werd voordat men aan het werk ging uit de Bijbel gelezen en gebeden. Bij het middagmaal werd er opnieuw gelezen en gebeden, over het gelezene werd gesproken, er werd gezongen en daarna ging men weer aan het werk. Bij het avondeten ging dat op dezelfde manier. Tegen de tijd dat men naar bed ging overdacht men wat er die dag allemaal gebeurd was tussen God en hun ziel. Zaterdagmiddag werden de ongeleerden, de dienstdoden en de kinderen gecatechiseerd.

Onderhouden

Vaste tijden voor lezen en bidden dienen niet uit gewoonte of sleur onderhouden te worden. Doel dient te zijn groei in geestelijke zaken. Calvijn schrijft dat het een zeer waardige en loffelijke zaak zou zijn, als de christenen dagelijks een gedeelte van hun tijd zouden afzonderen en vrijmaken tot geestelijke oefeningen. Oomius haalt meerdere schrijvers aan die een groot verval in de huisgodsdiens constateren. Vaste tijden hiervoor zijn nodig vanwege onze zwakheid en onze geneigdheid om te verkoelen en te bezwijken in gebeden en andere oefeningen. Calvijn stelt de apostelen tot voorbeeld. Zij hebben vaste tijden waargenomen, dan behoren trage mensen als wij dat zeker te doen.

Oomius wijst erop dat het gevaarlijk is de vaste tijden te verzuimen. De duivel zal proberen u daarin voort te laten gaan. Er klinkt ook een waarschuwing door tegen te veel eten en drinken, want dat maakt onbekwaam tot het gebed en andere geestelijke zaken. Vaste tijden zijn goed voor de eendracht in het huisgezin. Het is een goede zaak God te danken voor Zijn bewaring dag en nacht. Vaste tijden voor lezen en gebed vormen een wapen tegen een haastige dood. We lezen op blz. 223 "Maar als wij elke dag meer dan eens onszelf voor Gods voeten verootmoedigen, ons hart voor Hem uitstorten en ons verbond met Hem vernieuwen, onze zaligheid bevestigen en zo gaan tot de werken van ons beroep, laat ons dan overrompelen wat de Heere wil, wij zullen nog altijd een getroost gemoed behouden en niet vrezen, al gingen wij ook in een dal der schaduw des doods"

Zondag

Elke dag, maar bijzonder op de zondag dienen de godsdienstige plichten te worden waargenomen. Oomius haalt de Schotse kerkorde aan waarin staat: "Dat al die ledige tijd die er is tussen of na de plechtige bijeenkomsten van de openbare vergaderingen, doorgebracht mogen worden met lezen, de predicates te overdenken, te herhalen (bijzonder dat zij in hun huisgezinnen rekenschap vragen van wat zij gehoord hebben) en met hun huisgezinnen catechiseren, met heilige gesprekken, met gebeden om de zegen over de openbare instellingen, met psalmen te zingen, zieken te bezoeken, de armen te hulp te komen en met dergelijke plichten van godzaligheid, liefde en barmhartigheid de sabbat als een verlustiging te houden." Als de kerk uit is, is de godsdienst niet voorbij. We lezen op blz. 224 "De gehele dag moet in de verrichting zowel van openbare als eenzame huisoefeningen van de godzaligheid worden doorgebracht." Een bekende Jood (Menasseh Ben Israël) heeft gezegd: "Het is een opmerkelijke dwaling te menen dat de sabbat voor de vrije tijd is ingesteld. Want omdat

*Tegen de tijd
dat men naar
bed ging
overdacht
men wat er die
dag allemaal
gebeurd was
tussen God en
hun ziel.*

Ook
Chrysostomus
drong aan op
het naspreken
over de preek.

de vrije tijd de moeder is van alle ondeugden, zo zou zeker meer kwaad dan goed uit de sabbat voortkomen. Daarom moet men tot het oordeel komen dat de sabbat is ingesteld, opdat de mens die de bekommelingen zowel van de ziel als van het lichaam aan de kant gelegd heeft, zich geheel zou kunnen richten op de overdenking van de wet en om tot de synagogen en academies te gaan, om de zijnen naar de ontknoping en oplossing van zware Schriftplaatsen en belangrijke verschillen te ondervragen. Daarom wordt uitdrukkelijk in de Talmud gezegd dat de sabbatten en heilige dagen de Israëlieten nergens anders toe gegeven zijn dan om de wet te overdenken.”

Huiscatechisaties

Oomius schrijft dat in de meeste huisgezinnen de huiscatechisaties over het gehoorde en het vertellen over de preken is versloft en nagelaten. Origenes heeft al geschreven: “Wij wensen dat gij Gods Woord niet alleen zou willen horen in de kerk, maar u daarover ook oefenen zou in uw huizen en de wet des Heeren zou overdenken nacht en dag.” Ook Chrysostomus drong aan op het naspreken over de preek. Augustinus zegt: “Hoort gaarne de Goddelijke lessen in de kerk. En wat gij daar hoort, wil dat steeds in uw huizen vertellen, opdat gelijk het lichaam door spijze, zo de ziel door Gods Woord gevoed mag worden.” In 1 Kor. 14:35 staat ‘En zo zij iets willen

leren, laat haar te huis haar eigen mannen vragen; want het staat lelijk voor de vrouwen dat zij in de gemeente spreken.’ Hierbij tekent een zeker godgeleerde aan (Pareus) “Zo beveelt de apostel de huiscatechisatie en herhaling van de openbare predicates de ouderen in het bijzonder de mannen aan.” Oomius verhaalt van koning Eduard VI van Engeland, die in 1553 op 16 jarige leeftijd stierf, dat hij veel preken had opgeschreven.

A.van Heteren

Persberichten

Vakantiereizen voor lichamelijk gehandicapten

Voor de vakantiereizen van de werkgroep Recreatie Lichamelijk Gehandicapten (uitgaande van het Deputaatschap pastoraat in de gezondheidszorg van de Chr. Geref. Kerken) zijn nog plaatsen vrij. Wanneer u ouder bent en/of een lichamelijke beperking heeft, waardoor u zonder hulp niet op vakantie kunt, is er nog plaats in de volgende vakantie: 20-27 oktober 2012: groepsreis in het F.D. Roosevelthuis te Doorn Bent u jongvolwassen, vanaf 25 jaar, en heeft u een lichamelijke beperking: dan zijn er nog enkele plaatsen vrij op: 18-24 augustus 2012 in de Leilinde in Dongen Tijdens de vakantie in het F.D. Roosevelthuis gaat een predikant met ons mee. Er wordt een programma gemaakt voor deze weken. De jongeren in Dongen beslissen

mee over het programma. Heeft u belangstelling om als gast mee te gaan met een van deze weken of wilt u meer informatie, neemt u dan contact op met Lineke Rorije; tel.nr. 0527 698197 (bij voorkeur tussen 18-20 uur) of via mail: werkgroeprrlg@gmail.com. Of bij afwezigheid Jeanet Heeren; tel.nr. 0294 254274. We kunnen u dan een folder toesturen. U kunt ook bij uw diaconie vragen om onze folder in te zien. Diakenen kunnen bij ons informatie vragen voor een van hun gemeenteleden.

Namens de Werkgroep RLG,
Lineke Rorije

Kandidaten voor zendingswerk in Isaan

Deputaten buitenlandse zending maken bekend dat zij op zoek zijn naar kandidaten uit onze kerken voor het zendingswerk in Thailand (Isaan), onder auspiciën

van OMF (Overseas Mission Fellowship). Momenteel werken daar vanuit onze kerken br. en zr. Jan en José van Eeken.

Eventuele kandidaten worden bij gebleken geschiktheid (bij voorkeur hbo-niveau) voorgedragen aan OMF voor de door deze zendingsorganisatie gehanteerde toelatings- en uitzendprocedure naar Thailand (Isaan).

Deputaten stellen graag kandidaten in de gelegenheid zich op mogelijkheden voor het verrichten van zendingswerk in Thailand (Isaan) te oriënteren en roepen hen op zich voor een informatief gesprek aan te melden. Dat kan bij de zendingsconsulent, ds. Arjan Hilbers, telefoon 0318-582360 of a.hilbers@cgc.nl. Voor meer informatie over OMF zie www.omfis-aan.org.

Boekbesprekingen

Dr. W.H. Velema Wie is God? Paperback, 112 blz., € 12,50, Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 978-90-8897-031-3.

Na achttien jaar is er een tweede druk van dit boekje verschenen.

Het boekje is niet wetenschappelijk van opzet. Op de hem eigen manier zet prof. Velema eenvoudig uiteen Wie God is en hoe hij Zich bekend maakt. De auteur schrijft ondermeer over het gena-

deverbond. Diverse eigenschappen van God worden behandeld: liefde, eeuwigheid, onveranderlijkheid, alomtegenwoordigheid, alwetendheid, almacht en wijsheid, gerechtigheid en goedertie-

renheid, God is enig en eenvoudig. Het slothoofdstuk gaat over de verheerlijking van God. Elk van de elf hoofdstukjes besluit met een aantal vragen.

Andrew Bonar, Lessen uit Leviticus, paperback, 94 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-30606.

De Schotse predikant Andrew A. Bonar (1810-1892) is vooral bekend door zijn levensbeschrijving over Robert Murray M'Cheyne. Het nu verschenen boekje is een selectie uit de verklaring van Leviticus van de hand van Bonar. De lijnen worden vanuit het Oude testament naar Christus getrokken. Enkele dingen willen we aan u doorgeven. In Leviticus 4:12 gaat het over de var die buiten de legerplaats moet worden verbrand. Dit wijst heen naar Christus "Ook Jezus werd gekruisigd buiten de poorten van Jeruzalem, zodat iedereen het kon zien. Het eenmalige offer van Christus wordt voorgesteld aan de hele wereld. Wie wil, die kome, om er gelovig gebruik van te maken." We lezen op blz. 60 en 61 over de grote verzoendag. De bok beladen met de vloek moet in de woestijn uitgelaten worden. "Wat dat dier lijdt, had ik moeten lijden." De gelovige Israëliet zal in dit lijdende, stervende dier hetzelfde gezien hebben als wat de moordenaar zag in een stervende Zaligmaker." Op blz. 63 lezen we "Wat moeten de Joden geschokt zijn door de woorden van Jezus (Joh. 6:53): 'tenzij dat gij... het bloed van de Zoon des mensen drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf.' Hij berooft de oudtestamentische wet van haar kracht doordat Hij de schaduw vervult. Nu moet u van het bloed leven! U kunt alleen leven als u het bloed van de Zoon des mensen drinkt, het leven dat uitgestort werd." Tenslotte nog een citaat van blz. 75 waar het gaat over de rust op de sabbat. "Kind van God, is dat zo in uw ziel? Rust u in God alsof u nooit zonde had gedaan? Heerst in uw geweten niet meer dat schuldgevoel, omdat uw zonden u immers vergeven zijn? (Hebr. 10:2). Was de rust van Jezus na het doorstane lijden niet even

diep – we mogen wel zeggen: dieper – als toen de Vader rustte na het voltooien van de schepping? En u gaat in Zijn rust in! De sabbat van Israël moest een rustdag bij uitnemendheid zijn, een diepe rust na zwoegen en zorgen. Zo moet u de rustdag ook beleven, elke week weer, zelfs in deze wereld vol onrust. En bovendien moet uw ziel altijd sabbat vieren, omdat al het werk voor u is volbracht door uw opgestane Heere."

Ds. D. Heemskerk, Wiens gunst ons troost, gebonden, 602 blz., € 39,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-30323.

De auteur is predikant van de hersteld hervormde gemeente te Genemuiden. In het verleden zijn de preken van ds. Heemskerk over de Dordtse Leerregels en de Nederlandse Geloofsbelijdenis op schrift gesteld. In het nu verschenen boek zijn preken weergegeven die gehouden zijn door ds. Heemskerk over de zondagen 1 t/m 24 van de Heidelbergse Catechismus. Van een aantal zondagen zijn de verschillende vragen apart behandeld. Bij het doorlezen van deze preken hebben we veel leerzame en behartenswaardige zaken aangetroffen. Om u een indruk te geven van de inhoud citeren wij een gedeelte uit de toepassing van de preek over zondag 20 die gaat over de Heilige Geest. "Gemeente, in een zeker verband wordt de vraag gesteld: 'Hebt gij de Heilige Geest ontvangen als gij geloofd hebt?' Deze vraag is ook wel in dit verband gepast. Zonder deze Geest is immers onze godsdienst leeg, koud en zonder inhoud. Onze godsdienst is dan op z'n best verstandswerk. Door welke geest worden wij geleid? Door de geest van Kaïn? De geest die zich afkeert van God en Zijn dienst? Een geest die weigert schuld te belijden en de genade te zoeken? Wat is het erg als dit nog onze toestand is. Worden we geleid door de geest van koning Saul? Deze geest was geheel op zichzelf gericht en op de handhaving van zijn koninkrijk. Hij vervolgde de gezalfde, David, uit bittere nijd zijn leven lang. Laten we ons leiden door de geest van Bileam?

Hij heeft geprofeteerd door de werking van Gods Geest, maar hij was en bleef een vijand van God en Zijn volk. Daar is ook de wetische geest van Jehu. Wat heeft hij het bevel Gods grondig uitgevoerd als het ging om de afgoden van andere mensen. Hij roeide de Baäldienst en al zijn priesters uit, ja, het gehele geslacht van Achab stierf. Daarna richtte hij zijn eigen afgoden op. Het was niet uit de vreze Gods. Het was bij hem geen vrucht van de Heilige Geest. Het is vergelijkbaar met de geest van de farizeeërs, die de buitenzijde van de schotel reinigt, maar het hart, het innerlijk, onaangetast laat. De Heilige Geest maakt het daarentegen strikt persoonlijk. Hij toont ons onze zonden en schuld en de diepte van ons verderf. We krijgen het meest met onszelf te doen. Wedergeboorte is nodig. Christus noemt dit het voornaamste werk. Wij moeten van koning veranderen. We moeten als verloren zondaren tot de enige Grond der zaligheid komen. Het allernoodzakelijkste is om door Geest en Woord tot Christus gebracht te worden. De grond der zaligheid is het welbehagen; het recht tot de zaligheid ligt gewaarborgd in het offer op Golgotha. De middelen tot de zaligheid zijn Gods Geest en Woord. De plaats van dit genadewerk is het hart van de verloren zondaar. Dit werk door de Heilige Geest is vruchtdragend. De overige tijd van het leven wordt gekenmerkt door voortdurende verdieping en blijvende verootmoediging."

Ds. P. van Ruitenburch, Inscherpen, gebonden, 158 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-09-331-2462-4.

De ondertitel luidt: 'Handreiking voor een Bijbelse opvoeding.' De titel van het boekje is ontleend aan Deut. 6:7 'En gij zult ze uw kinderen inscherpen en daarvan spreken, als gij in uw huis zit en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt en als gij opstaat.' Dan hebben we te denken aan de manier waarop vroeger een zeis of mes werd scherp gemaakt. Daarvoor werd een zogenaamde wetsteen gebruikt die heel veel keer langs

de snijkant van het mes of de zeis werd gehaald. We lezen dan op blz. 69 en 70 "Net eender mogen we onze kinderen het Woord van God inscherpen. Nauwkeurig en herhaaldelijk laten we de wetsteen van Gods Woord over de ziel van onze kinderen gaan. Een of twee streken zijn niet genoeg, en net zoals gereedschap onderhouden moet worden, hebben onze kinderen blijvend de heen en weer bewegende wetsteen over hun ziel nodig. Bij een zeis of een sikkel werd de wetsteen zelfs om de zoveel uur gebruikt." De auteur

schrijft ook over de dood. We lezen op blz. 46 en 47 "We mogen kinderen een rouwadvertentie van een kind laten zien, ze meenemen naar een begrafenis en naar het condoleren. De dood wordt al te veel weggestopt en dat houdt kinderen oppervlakkig. Ze moeten bij het opgroeien gaan beseffen dat er aan dit aardse leven een einde komt." Er zijn al heel wat boeken verschenen over de opvoeding. Terecht stelt de auteur in het voorwoord dat het belangrijkste boek voor de opvoeding de Bijbel is. Alle bouwstenen voor een goede opvoeding zijn in de Bijbel te vinden. In het nu verscheen boekje van 33 hoofdstukjes, worden die bouwstenen beschreven.

D.V. zaterdag 9 juni 2012

Gezinsdag te Uddel

Stichting Bonisa zending
Isaac da Costafonds
Stichting Stéphanos

Van 10.00 tot 15.30 uur
Locatie: Het Blanke Schot,
Garderenseweg 33

Wandeltocht, Fietstochten,
Verkoop, Ontmoeting,
Kinderactiviteiten

meer informatie:
www.bonisa.nl
www.stephanos.nl
www.dacostafonds.nl

Allen hartelijk welkom!

WELKOM OP DE CGO

Weleens gedacht aan een toerustingscursus?

Welke vakken? Bijbelkunde, Dogmatiek, Ethiek, Kerkelijke oriëntatie, Kerkgeschiedenis, Bijbelse oudheidkunde, Sekten en stromingen en Apologetiek

Inhoud vakken: Informatie op website.

Waar? Op zaterdagochtend in Goes, Dordrecht, Gouda, Amersfoort, Kampen en Rijssen.
Op donderdagavond in Gouda.

Info: www.cgo.nu
Directeur: jh.mauritz@cgo.nu
Voorlichter: voorlichting@cgo.nu

CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!
(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Inl.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl